PRZEDPŁATA miesięcznie: w Radomiu 2 korony za odn. do domu 25 h. z przes. poczt. 2.50 h. Egzem. pojed. 10 hal.

OGŁOSZENIA za wiersz petitowy lub jego miejsce: I-sza strona 1 kor. Nekrologi 40 hal. Reklamy 60 hal. IV-ta strona 20 h.

Rok XXXI. Czwartek 1 czerwca 1916 roku. № 119.

GAZETA RADOMSKA

WYCHODZI CODZIENNIE.

REDAKCJA otwarta codziennie prócz świąt i niedziel od godziny 12 do 2 po południu.
ADMINISTRACJA otwarta codziennie prócz świąt i niedziel od godziny 9 do 3 po południu.

Adres Redakcji i Administracji: ulica Lubelska Nr. 51.

Zwycięska ofensywa we Włoszech.

Wiedeń. Urzędowo 30 b. m. **Na froncie włoskim:** Wojska walczące pod dowództwem Jego c. i k. Wysokości generał-pułkownika arcyks. Eugenjusza **zajęły Asiago i Arsiero.** W okolicy na północo-wschód od Asiago wojska nasze przepędziły nieprzyjaciela z Gallio i **zdobyły szturmem jego pozycję** na północ od tej miejscowości. Monte Baldo i Monte Fiara są w naszem posiadaniu. Na zachód od Asiago front nasz łączy się na południe od przełęczy Assa aż po zdobyty fort Punta Corbin. Wojska, które przedarły się przez rzeczkę Posina, zajęły Monte Priafora. Ponowne rozpaczliwe wysiłki Włochów, aby nam wydrzeć pozycje na południe od Betale, pozostały daremnymi.

W ciągu połowy miesiąca od początku naszego ataku wzięliśmy do niewoli **30.388 jeńców** w tem 694 oficerów, oraz zdobyliśmy **299 dział.**

Dziś rano kilka hydroplanów obrzuciło licznemi bombami dworzec kolejowy i zakłady wojskowe w San Giorgio di Nogara. Na budynku stacyjnym stwierdzono celność 4 pocisków.

Na froncie rosyjskim. Wzmożona działalność bojowa na froncie besarabskim i wołyńskim trwa w dalszym ciągu.

Na froncie bałkańskim: Na północ od doliny Wojusy wojska nasze przepędziły patrole włoskie. Położenie niezmienione.

Walki na ziemi greckiej.

Lugano. „Secolo“ donosi z Salonik, że zajęcie przez Bułgarów i Niemców fortu Ruppel i innych stanowisk greckich nastąpiło w porozumieniu z rządem greckim, który wydał swemu wojsku rozkaz cofnięcia się.

Amsterdam. Agencja Havasa donosi z Aten, iż rząd grecki postanowił wystąpić z protestem przeciwko wojskowej okupacji Macedonji przez państwa centralne i Bułgarów. Król grecki natychmiast po przybyciu do Aten odbył konferencję ze Skuludisem.

Lugano. „Secolo“ donosi z Aten: W kołach urzędowych greckich tłomaczą cofnięcie się wojska greckiego koniecznością unikania zatargu zbrojnego. Grecja musi wojsku bułgarskiemu przyznać takie same prawa, jak Francuzom i Anglikom, którzy obsadzili Saloniki.

Co uczyni Grecja?

Lugano. „Tribuna“ twierdzi, że między Grecją a państwami neutralnemi zawarta została tajna umowa, mocą której Grecja zrzeka się na rzecz Bułgarji Kawalli, natomiast Grecja otrzymuje cały Epir.

Komunikat turecki.

Konstantynopol. (BK.) Z głównej kwatery: Na froncie Iraku żadnych zmian. Na Kaukazie rozpędziliśmy oddziały wywiadowcze, które nieprzyjaciel chciał rzucić na nasze pozycje.

Samoloty nieprzyjacielskie obrzuciły bombami Smyrnę, kilka osób zostało zabitych i rannych i kilka domów uszkodzonych. Samolot nieprzyjacielski rzucił bomby pod El-Arisz, od których 7 osób zostało zranionych. Lotnicy nasi zaatakowali samolot nieprzyjacielski i obrzucili go ze skutkiem bombami.

O zniesienie cenzury w Niemczech

Berlin. (BK.) W parlamencie niemieckim toczyła się debata w sprawie cenzury. Mówcy lewicy żądali zniesienia cenzury, uzasadniając to tem, że naród nie chce wojny do ostatniej kropli krwi lecz nie może tego obecnie powiedzieć.

Pos. Graefe oświadczył, że naród niemiecki oddał cesarzowi, co cesarskiego w męstwie, krwi i mieniu, dlatego i rząd powinien dać ludowi, że jest jego, mianowicie prawo decydowania ludu o przyszłości zanim będzie za późno. Pos. soc. Stadthagen żądał zniesienia stanu oblężenia, zwrócił się przeciw politykom aneksyjnym, przyczyniającym się do przedłużenia wojny. Zdaniem ludu pokój zawarty może być bez zwycięzców i zwyciężonych.

Minister Helfferich oświadczył, że tego rodzaju umowy nie świadczą usługi ojczyźnie i dowodzą właśnie potrzeby cenzu. W głosowaniu odrzucono wnioski soc. dem. o zniesienie stanu oblężenia, a przyjęto rezolucję, że zawieszenie pisma nastąpić może tylko za zgodą kanclerza.

Otwarcie Dumy.

Peterburg. (BK.) Prezydent Dumy oświadczył w mowie przy otwarciu obrad, że w narodzie wzrosła świadomość o konieczności zastępstwa ludowego. Wyrazem tego są także odwiedziny cara w Dumie.

Wynurzenia Sazonowa.

Kopenhaga. „Times“ donosi z Petersburga o przemówieniu Sazonowa, który stwierdził, iż związek Rosji z Anglją i Francją jest gwarancją pokoju na przyszłość. Jeżeli Rosja uzyska Dardanele, wówczas będzie zadowolona ze swych granic. Niebezpieczeństwo słowiańskie dla Europy jest wymysłem wrogów. Co do Polski to obecnie podczas wojny nie można stawiać zupełnego programu. Polska otrzyma sprawiedliwą autonomję.

Cesarz Wilhelm na froncie.

Berlin. (BK.) B. Wolffa donosi: Cesarz niemiecki udał się ponownie na front.

Zatopienie parowca angielskiego.

Algier. Agencja Havasa: Łódź podwodna bez flagi w zachodniej stronie morza Śródziemnego zatopiła parowiec angielski „Irimdby“. 26 ludzi załogi uratowano i przewieziono do Algieru. Zapewniają oni, że w tych samych stronach dwa inne jeszcze parowce angielskie były torpedowane.

Naród -- państwo.

Dziś rozpoczęła się w całym kraju kwesta na cele ratowania dzieci polskich, dziesiątkowanych przez nędzę i choroby. Hasło „ratujcie dzieci“ zabrzmi po wszystkich zakątkach Polski, legjon kwestarek wyciągać będzie puszkę do każdego przechodnia o grosz na ratowanie przyszłości narodu, jego najdroższego kapitału: dzieci.

W niedzielę odbędzie się widowisko i loterja na cele opieki szkolnej, na odzież, pomoc naukową dla dzieci szkolnych, którym biedni rodzice nie są w stanie dostarczyć potrzebnych do nauki środków. Niedawno, bo przed 10 dniami odbyła się kwesta na szpital, któremu z powodu braku funduszów groziła katastrofa. Słowem, niema prawie niedzieli i święta, aby instytucja jakaś, przez społeczeństwo stworzona i utrzymywana, nie apelowała do ofiarności publicznej. Tak dzieje się nie tylko u nas w Radomiu,— tak dzieje się w całej Polsce. Czytajcie prasę warszawską i prowincjonalną: wszędzie to samo zjawisko. Szeregi rozmaitych instytucji o charakterze społecznym apeluje do społeczeństwa o pomoc, poparcie, które wszędzie są pilne, niecierpiące zwłoki - konieczne.

Gdy się o tem czyta i mówi, nasuwa się myśl, czy wszędzie, we wszystkich społeczeństwach kwitnie tak rozległe jałmużnictwo na cele publiczne? Czy wszędzie takiego ogromu troski i zabiegów samego społeczeństwa wymagają sprawy tak ważne, jak młodzież, szkoły, szpitale i t. p.? Kto czyta prasę zagraniczną, kto był zagranicą ten wie, że w społeczeństwach samorządnych, posiadających samodzielny byt państwowy, lwią część tych pierwszorzędnych zadań, które u nas spadają na barki społeczeństwa, muszą być przedmiotem inicjatywy i troski całego społeczeństwa,—wypełnia tam w sposób nieporównanie skuteczniejszy i dokonalszy rząd własny, narodowy, który śledzi bacznie potrzeby narodu i spełnia je ze środków publicznych, zbieranych równomiernie od wszystkich obywateli. Filantropja ma tam zakreślone granice i nie absorbuje całego społeczeństwa, które uwagę swoją i troskę zwraca na inne, zasadnicze sprawy narodu jako całości.

Dla których narodów zbierana jest obecnie jałmużna? Dla tych, które nie mają własnego rządu, własnego państwa.

Z chwilą, kiedy straciły swój rząd, najlepszego opiekuna i zawiadowcę swych spraw narodowych, stały się nędzarzami, potrzebującymi jałmużny narodów państwowych.

Państwo, rząd własny jest najwyższą emanacją organizacji narodu, jest podstawą jego dobrobytu i wszechstronnego rozwoju. Rozumieją to wszystkie narody i stąd państwowość własna jest ich najwyższą aspiracją, dla której nigdy nie żałują krwi i mienia. *n.*

„Ratujmy Dzieci“

Wśród szeregu klęsk, jakie spadają na kraj, jedną z najgroźniejszych jest klęska zwiększonej śmiertelności dzieci.

Naród nasz, który chce żyć wolnym, musi czasu tej wojny myśleć i o ratunku, uodpornieniu się przeciw burzącym wpływom wojny.

Zebranie funduszu, któryby umożliwił rozciągnięcie opieki społecznej nad dziećmi, które nie są w stanie przetrzymać kryzysu wojny i masowo wymierają, jest potrzebą jedną z najpilniejszych.

Dziś właśnie w Radomiu tak, jak i w całym kraju, zbierana będzie kwesta na ratunek dzieciom.

Dziś zwrócą się do Was kwestarki i kwestarze, żądając datku na najbardziej potrzebujących, na dzieci!—Nie będą żądać datków wielkich, małe ofiary—złożone przez wszystkich tworzą sumy wielkie.

„Niech nikogo w Polsce nie będzie, coby z kamiennem sercem stanął na uboczu. Za Wasz grosz ofiarny dzieciny otrzymają krzepiącą strawę, chore—pomoc lekarską, sieroty — opiekę i przytułek; przy życiu pozostałe—zacząŧki wychowania w szkołach i ochronach“.

Wierzymy, że ten apel Głównego Komitetu ratunkowego, wymieniony w odezwie, jaka się pojawiła na murach miasta, trafi do każdego serca.

Z życia prowincji.

(Korespondencja „Gazety Radomskiej“)

Z Solca leczniczego.

Od lat dawnych niosące skuteczną pomoc leczniczą zdrojowisko siarczano—solne w Solcu od dnia 20 maja r. b. rozpoczęło sezon kuracyjny. Wiadomość tę, przyjętą radośnie przez setki mieszkańców naszej ziemi, którzy zawdzięczają zdrowie niezwykłej skuteczności wód Soleckich, uzupełniamy szczegółami nieobojętnymi dla wielu, których wojna w roku zeszłym powstrzymała od kuracji. Mimo, że nawałnica wojenna nie oszczędziła Solca, dzisiejszy jego wygląd nie przypomina już przebytej burzy — brak tylko znanej wszystkim postaci ś p. dr. Włodzimierza Daniewskiego, który zmarł na tułaczce, wydalony z Solca przez władze rosyjskie Miesce zmarłego jako lekarz ordynujący zajął dr. J. Wiśniewski z Warszawy, który od dnia 20 maja po uroczystem poświęceniu Zakładu i łazienek objął swe stanowisko. Solec, tonący w zieleni drzew—cichy, zdrowotny, spokojny nadaje się wybornie na odpoczynek nawet jako letnisko gwarantujące bezpieczeństwo i wygody. Sprawa dziś najważniejsza, sprawa żywności zdaje się być tutaj również szczęśliwie rozwiązaną, okolica bowiem nie jest bardzo zniszczona, zaś władze miejscowe przyrzekły Zakładowi wszelkie możliwe ułatwienia w aprowizacji *Emjot*

Popis dziatwy szkółki miejskiej w Końskich.

Po raz pierwszy mieliśmy sposobność miłego przepędzenia paru godzin na bardzo ładnym popisie szkółki miejskiej urządzonym w dniu 28 b. m. przez grono miejscowych nauczycielek ku uczczeniu 3 maja. Program obejmował śpiew choralny, deklamacje, obraz sceniczny „Ziemia ojczysta“ i żywy obraz „Wiosna“.

Wykonanie i gra dzieci wypadła pod każdym względem bez zarzutu. Podziwiać naprawdę energię organizatorek, zachwycać się uzdolnieniem naszej dziatwy szkolnej! Zrozumiana i inteligentna gra najlepszym dowodem i jednocześnie zachętą, by praca nad dziatwą naszą nadal była intenzywnie prowadzoną, a wydać może nadzwyczajne rezultaty. Zebrana publiczność i obecni reprezentanci wojskowości długo niemilknącymi oklaskami raz wraz darzyli młodocianych wykonawców, dając wyraz swojemu zachwytowi.

Tylko niestety, brakło pośrów widzów naszej inteligencji, tych, co za ojców i głowy miasta uchodzą. Smutne to i bolesne, bo dowodem, jak mało u nas jest zrozumienia i zainteresowania się pracą społeczno-kulturalną i narodową. Letarg niewoli i niemoc duchowa całym swym niezmiernym ciężarem przytłacza i nadal nasz umysł, przyćmiewa myśl jaśniejszą. Smutne to, lecz prawdziwe!...

X.

Z MIASTA.

Kalendarzyk. *Dziś:* czwartek 1 czerwiec. Wniebowstąpienie Pańskie. Bł. Jakóba Str. B. sł.: Świętopełka.

Wschód słońca g. 4. m. 36; zachód godz. 8 m. 40 czas letni.

Wspominki historyczne: 1809. Arcyksiąże Ferdynand opuszcza Warszawę.

— **Sąd gminny** w powiększonym składzie urzędować będzie od początku b. m. (czerwca) w nowym lokalu sądowym przy ul. Szerokiej № 7.

— **Odczyty.** Zarząd Związku Robotniczego T-wa Wzajemnej Pomocy Robotników Polaków Ziemi Radomskiej zawiadamia za naszym pośrednictwem swych członków, że w każdą niedzielę punktualnie o godz. 6-ej po poł. odbywać się będą odczyty bezpłatne w gmachu Komisji Szkolnej (Skaryszewska 17). Pierwszy odczyt odbędzie się w nadchodzącą niedzielę, dn. 4 czerwca.

— **Podziękowanie.** Za pośrednictwem naszej Gazety, Komenda XIII okr. Polskiej organizacji skautowej składa serdeczne podziękowania radomskiej Lidze Kobiet za piękne wykonanie sztandaru dla I drużyny im. Dj. Czachowskiego, pod którym młodzi skauci hartować będą swego ducha i ćwiczyć się w pracy dla wolności i dobra ojczyzny.

— **Koncert popularny.** Dziś o godz. 8 wiecz. w sali Komisji Szkolnej (Skaryszewska 17) odbędzie się koncert popularny słuchaczy wydziału uniwersytetu ludowego Komisji Szkolnej. Na program złożą się produkcje chóru, deklamacja, śpiew solowy, duet, gra skrzypcowa i monologi.

— **Kinematografy na kwestę.** Jak się dowiadujemy kinematografy: „Odeon“ i „Czary“ oddają procent od dzisiejszych przedstawień na kwestę „Ratujmy dzieci“.

— **Na kwestę „Ratujmy dzieci“.** Następujące osoby złożyły w Komit. Obyw. m. Radomia ofiary na rzecz kwesty pod

hasłem „Ratujmy dzieci" zamiast udziału w sprzedaży znaczka: p. p. Szorcowa kor. 10, H. Pikulska kor. 2, M. Czajkowska kor. 2, M. Miklass kor. 6, W. Gumowska kor. 4, E. i M. Kosińskie kor. 20, dr. Bijejkowa kor. 2, F. i M. Grodzińskie kor 8, W. Karczewska kor. 4, H. Lemieszewska kor. 10, S. Ettingierowa kor. 5, dr. A. Olewińska rub. 3, Scisłowska kop. 50, J. Rabińska rub. 1, W. Jabłońska rub. 1, K. Sipowiczówna rub. 1 J. Skrzypcówna kor. 2, J. Trzebińska kor. 10, Bolesławowa Przyłęcka kor. 20, H. Paschalska kor. 5, W. Horczak kor. 10, A. Tokarska kor. 2, J. Maliszewska rub. 1, Z. Staniszewska kor. 10.

W zeszłym numerze omyłkowo wydrukowano w dziale ofiar na rzecz kwesty nazwisko p. Łubińskiej (wydrukowano Zubińska), co niniejszym prostujemy.

— **Koncert orkiestry wojskowej w parku Kościuszki.** W czwartek dnia 1 czerwca odbędzie się w parku Kościuszki między g. 5. 30 a 7. 30 popołudniu koncert orkiestry baonu zupełniającego z następującym programem: 1) W. Sulc: „Arcyks. Karol Franciszek Józef" marsz 2) E. Waldteufel: „Łyżwiarz" walc. 3) I Strauss: Urwertura do operetki „Baron cygański". 4) R. Wagner: Fantazja z „Parsivala". 5) E. Grieg: „Śmierć Azy" z „Peer Gynta". 6) I. Offenbach: Urwertura do „Orfeusza w piekle". 7) W. Kienzl: Fantazja z opery „Der Evangelimann". 8) I Strauss: „Cieszcie się życiem!" walc. 9) E. Kremses: „Staroniderlandzka modlitwa dziękczynna". 10) H. Langer: „Ze wschodu", marsz.

Wstęp na koncert 40 halerzy. Czysty dochód przeznaczony na cele dobroczynne.

= **Towary dla Radomia** nadeszły dn. 31-V: parafina, galanterja, kapelusze słomiane, łokciowe, miękkie skóry, drożdże, węgiel, porcelana, drzewo, skóry, smary, soda, mineralne, manufaktura, szkło, szewc. przybory, bawełna, kit szklany, beczki, lampy,—razem w 8 wagonach.

= **Wykaz chorób zakaźnych** według Wydziału zdrowia publicznego za dz. 31-V *Tyfus plamisty*: Kozienicka 4, St. Krakowska 20, Wałowa 59, Marjackie Górki 6, 12 Nowy Świat 16, Warszawska 3, Skaryszewska 34, Nowogrodzka 3, Gołębiowska 7, 8, Żabia 52, wiejs. Kaptur 1 przyp. gmina Stromiec 2 przyp.—razem 16 przyp.—*Tyfus brzuszny*: Wałowa 27, Szwarlikowska 6, przedmieście Borki—1 przyp.—razem 3 przyp.—*Dyzenterja* Lubelska 78, żabia 16—2 przyp., *Koklusz* Górki Lubelskie 25—1 przyp.

= **Zmarli w par. Radom.** dn. 31-V Marja Majewska 1 r., Adam Ciesielski l. 65, Marjanna Dulębska l. 35, Janina Pogodzińska l. 9, Anna Cieszkowska l. 13, Franciszek Łut l. 20, Juljanna Skaczek l. 3.

Ofiary. Dla uczczenia pamięci ś. p. Witalisa Pigłowskiego księgarze radomscy: I. Czajkowska, L. Pająk, E. Suchański i Wolski składają na szpital św. Kazimierza kor. 40.

Z ziemi Radomskiej.

+ **Wyroki śmierci w Opatowie.** W Opatowie rozlepiono ogłoszenia zawiadamiające, że na rozprawach w dniach 26 i 27 maja za zbrodnię rabunku i usiłowanego morderstwa popełnionych w dniu 7 maja b. r. w Ruszkowie gm. Sadów skazano na śmierć przez powieszenie: Wawrzyńca Salę, Jana Książka i Tomasza Rabana, zaś na 20 lat ciężkiego więzienia: Wicintego Lysia, Ludwika Sikorskiego i Tomasza Tracza.

Wyroki śmierci wykonano w dniu 29 maja r. b. w Opatowie.

Z okupacji niemieckiej.

☐ **Rada miejska w Łodzi.** Dnia 20 b. m. radni Polacy złożyli p. v. Oppenonowi, jako władzy nadzorczej memorjał, w którym żądają przeprowadzenia wyborów do Rady miejskiej na wzór Warszawy. Jednocześnie zakomunikowali p. v. Oppenowi, że nie uważają się za uprawnionych do piastowania nadal swych godności radzieckich, ponieważ ich mandaty pochodzą nie z wyborów, lecz z mianowania. Memorjał podpisali radni Polacy chrześcianie, oraz kilku radnych wyznania mojżeszowego, uznających się za Polaków. Radni Niemcy, szczególnie hakatyści nie zsolidaryzowali się z Polakami, Obawiają się oni, że z wyborów będzie im trudno dostać się do Rady miejskiej, gdyż przy wyborach część żydów poprze Polaków.

Należy nadmienić, że przy wprowadzeniu t. zw. samorządu miejskiego w lipcu r. z. pierwszy komplet radnych powstał z mianowania, a nie z wyborów, przyczem władze niemieckie wyraźnie zaznaczały, że mandaty będą ważne tylko na rok jeden. Obecnie termin ważności mandatów upływa, władze zaś bojąc się, że wybory dadzą większość Palakom, chcą ponownie mianować na rok jeden radców miejskich.

W dotychczasowym składzie posiadała Rada miejska większość niemiecką, która na każdym kroku manifestowała swą uległość dla władz niemieckich

Na ogólną licz

bę 36 radnych było ostatnio 10 Polaków chrześcijan, zaś ludność polska stanowi 55% ludności miasta. Nadburmistrz i burmistrz są Niemcami. Ludność niemiecka stanowi 12-15% ogólnej ludności Łodzi.

Z KRAJU.

> Precz ze zbytkiem. Pod tem hasłem wydała Sekcja kulturalno społeczna Ligi kobiet N. K. N. w Lwowie odezwę do kobiet polskich, wzywając do walki „z kaprysami mody, powodującemi wydatki. Przyszła bowiem chwila wprowadzenie reform także w dziedzinie strojów kobiecych, zbyt kosztownych, ekscentrycznością swoją nie licujących z powagą chwili. Najmodniejsza dziś, szeroka suknia wymaga prawie dwa razy tyle materjału, niż na suknię faktycznie potrzeba. Nie godzi się w obecnym czasie wyrzucać pieniądze na bezmyślną modę.

Redaktor i wydawca: Szczęsny Jastrzębowski. Druk „J. K. Trzebiński"-Radom.